

Hij verkocht zijn bedrijf en hoefde nooit meer te werken. Nu is Philip van den Hurk mecenas van de controversiële kunstgroep Kirac, die in een rechtszaak is verwikkeld met schrijver Michel Houellebecq. Wie is hun sponsor? 'Als het een kutstukkie wordt, spring ik gewoon lekker voor de trein.'

Tekst TIM BERBERS *Beeld* FRISO KEURIS

**‘Ongemak
is alles’**

‘P

otverdomme, ja, Tim. Oké dan.’ Een toezegging voor een interview ziet er bij Quote meestal niet zo uit. Maar **Philip van den Hurk** (59) laat zich niet zo makkelijk over de streep trekken, blijkt al na het eerste contact. ‘Dag Tim Berbers. Over mij werd te weinig geschreven, vond ik altijd, en nu is het te laat. Over Kirac zou ik wél willen spreken, op voorwaarde dat jij de geschikte man bent om een stuk te schrijven over dit onderwerp.’ Wat volgt is een Whatsapp-conversatie waarbij Van den Hurk artikelen en filmpjes over Kirac stuurt, waar uw verslaggever dan op reageert, waarna er nog meer komt.

Tijd voor grof geschut: interview ja of nee? En hoewel het dus ‘ja’ wordt, houdt Van den Hurk het alsnog spannend: in Oostenrijk stapt hij zo ongelukkig van zijn fiets dat hij geopereerd moet worden en de afspraak moet worden verzet. Later zegt hij het interview zelfs af (‘Mijn conclusie is dat ik toch maar “nee” zeg tegen het interview, simpelweg omdat ik de uitkomst niet ken’), om daarna alsnog door de journalist over de streep te worden getrokken. ‘Nou, vooruit dan. En als het toch een kutstukkie wordt, dan spring ik gewoon lekker voor een trein.’

OPHEF

Wie de worsteling om Van den Hurk te spreken te krijgen schrifte-

lijk tot zich neemt, kan zichzelf de vraag stellen: waarom deze moeite? Wie is deze man? Die laatste vraag is dan ook precies de verklaring. Van den Hurk duikt sinds een aantal jaren regelmatig op in de filmpjes van Keeping It Real Art Critics, afgekort Kirac, een initiatief van het Amsterdamse echtpaar **Stefan Ruitenbeek** en **Kate Sinha**, af en toe bijgestaan door kunstenaar **Tarik Sadouma**. In die films, die het midden houden tussen bespiegelingen op de staat van de hedendaagse kunst en oldskool confronterende PowNews-reportages, speelt Van den Hurk de rol van steenrijke mecenas.

‘Het is fantastisch om iemand die met een groot vraagteken bij jou komt verlichting te schenken’

Kirac bleef jarenlang groten-deels onder de radar van de mainstreammedia. Dat veranderde door een drietrapsraket van ophef. Eerst werd het collectief gecancelld voor een optreden op de Rietveld Academie (Kate Sinha zou in een geschreven kritiek racistische en seksistische uitlatingen hebben gedaan). Daarna ontstond commotie rond een film waarin de rechtse publicist **Sid Lukkassen** in een ‘val’ zou zijn gelokt om op camera seks te hebben met de linkse filosofiestudente **Jini van Rooijen** annex OnlyFans-pornocontentcreator Jini Jane. Maar met de recentste knaller gaat Kirac meteen internationaal door het Sid Lukkassen-trucje

enigszins te herhalen met de wereldberoemde Franse schrijver **Michel Houellebecq**. Die film moet nog uitkomen, maar Houellebecq probeert nu met rechtszaken zand in de machine te strooien. Genoeg reden dus om uit te zoeken wie de man is die dit collectief financiert. Want hoe uitgesproken Philip van den Hurk in de films lijkt te zijn, zo weinig lijkt er over hem te zijn geschreven in de media.

Een paar dagen na Van den Hurks op het laatste moment verholpen afzegging belt Quote een beetje zenuwachtig aan bij zijn omheinde villa Hurk in Waalre, vlak onder Eindhoven. Voor uw verslaggever naar binnen mag moet hij van Van den Hurk, die geen schoenen en geen sokken

Kate Sinha,
Stefan Ruitenbeek
en Tarik Sadouma (r.)

draagt, heel goed zijn voeten vegen. In de keuken wijst hij naar een tafel met stoelen ('Ga lekker zitten') en gaat dan aan de slag met een koffiezetapparaat dat de rest van het interview kapot zal zijn. Hij overhandigt een voorverpakte wafelcracker. 'Heel bijzonder. Dit lag in onze hotelsuite, dus wij zetten je echt niet zomaar iets voor.' Daarna loopt hij weg en gaat in de keuken tegen het aanrecht staan. 'Vind je het vervelend dat ik hier rondloop, of niet? Nee, doe vooral wat je wilt. Je mag ook gaan staan.'

Ik wil ook wel staan, maar je zei: "Ga lekker zitten." 'Omdat je zo zenuwachtig was. Ben je zenuwachtig? Nee, valt mee? Je kwam hier binnen gestruikeld. Stotterend. Dus ik dacht: ga maar even zitten.'

VERZEKERINGEN

Philip van den Hurk wordt geboren als kind van middenstanders in Leende ('Niet rijk, al het geld dat bij ons binnenkwam ging meteen op') en besluit op zijn achttiende om in de verzekeringen te gaan. 'Op feestjes hoorde ik daarover van andere gasten en dat leek me wel wat.' Hij is naar eigen zeggen de enige die de hbo-opleiding bank en verzekeringswezen doet omdat hij het echt wil. 'De rest zat zich daar te vervelen, die hadden gewoon een baantje nodig.'

Het lijkt me niet het spannendste werk, eerlijk gezegd. 'Het is heel spannend! Weet je wat zo leuk is? Je geeft iemand een advies en die mensen gaan jou op handen dragen. Het is fantastisch om iemand die eigenlijk met een groot vraagteken bij jou komt verlichting te schenken. En dat je dan ook nog een dikke rekening mag neerleggen, dat is heel leuk.' Na een werkzame periode in die wereld van risico's afdekken ruikt Van den Hurk begin jaren negentig een kans, als hij om zich heen ziet hoe steeds meer mensen een huis willen kopen, zonder dat ze heel veel geld

hebben. 'Die mensen wilden niet meer bij de Rabobank aan de balie afgezekend worden. Mensen voelden dat er een toekomst voor hen was. En ik had een plan bedacht. Ik geef die mensen de behandeling die ze bij een private bank zouden krijgen, als ze daar welkom zouden zijn.'

Dus jij haalde ze weg bij die balie? 'Precies. Dat was in 1993. En dat werd een groot succes. Tenminste, dat werd voor mijn doen een groot succes.'

Ja, maar je zult niet de enige zijn die dit ging doen. Lacht en spreidt zijn armen. 'Er waren 10.000 concurrenten. Er waren 10.000 bemiddelaars.'

En was jij dan zo goed? 'Ik zeg weleens

dat ik boven ben komen drijven doordat alle anderen het gewoon niet zien.'

Zoals wat dan? 'Gewoon, simpele dingen zoals je afspraken nakomen. Of stel: als ik een auto ga kopen en ik kom een auto-verkoper tegen die meer van die auto weet dan ik, dan vind ik dat opmerkelijk. En als iemand zegt: "Ik bel je zo terug", en dat die me terugbelt. Dat soort dingen ont-houd je.'

De aanpak van Van den Hurk werkt. Zijn kantoor, altijd gespeld als 'buro philip van den hurk', wordt een succes en hij opent naast thuisbasis Eindhoven veertien filialen verspreid over heel Nederland. Het geld komt hard binnen, zodat hij een lap grond kan kopen in Waalre, de woning die er staat kan slopen en er de kapitale villa voor in de plaats kan zetten waar het interview nu plaatsheeft.

Was je toen ook al met kunst bezig of is dat pas later gekomen? 'De interesse voor kunst viel samen met het moment waarop ik geld had. Ineens dacht ik: ik kan nu een schilderij kopen.'

EERSTE KUNSTAANKOOP

De eerste keer dat Van den Hurk besluit kunst te gaan kopen is min of meer toeval-lig, als hij in Knokke langs een galerie loopt waar allemaal Rolls-Royces en Bentleys voor de deur staan. 'Die galerie verkocht werken van bekende kunstenaars, zoals Andy Warhol. Binnen kreeg je champagne. Daar kocht ik een Karel Appel.'

Waarom een Appel? 'Nou, omdat het een echt schilderij van Karel Appel was. Dat was de enige kunstenaar die ik kende. Ja, dus ik dacht: dat moet ik hebben.' Het interview wordt onderbroken als de Quote-fotograaf voor de deur staat. Die is ervan overtuigd Van den Hurk ooit eerder te hebben

'Het was een echt schilderij van Karel Appel. Dat was de enige kunstenaar die ik kende, dus ik dacht: dat moet ik hebben'

Paul van Esch

gefotografeerd, maar die laatste ontkent dat ten stelligste. Bovendien wil hij niet op de foto met een schilderij.

Waarom niet? 'Vind ik niks. Je kunt tegenwoordig geen blad meer openslaan of je ziet iemand naast een schilderij staan. Alsof die het werk wil laten compenseren wat hij zelf niet kan bieden.'

Even terug naar je eerste kunstaankoop. Je kocht een Appel, waarom? 'Kijk, iedereen kent Appel. Dat ding werd me aangesmeerd op basis van verfdikte en werd verkocht per vierkante centimeter. Zo van: kijk, dit is een hartstikke goede deal.'

Vond je het een mooi werk?

'Ik was ervan onder de indruk dat het olie op doek was. Alles wat een schilderij was, vond ik in die tijd mooi. Later besepte ik pas dat ik helemaal niets met de Cobra-beweging had. Maar je gaat je smaak ontwikkelen. Het is net als met wijn. De eerste keer weet je er niets van en later snap je dat je het liefst chardonnay drinkt, bij wijze van spreken.'

Maar bij wijn kun je natuurlijk ook meteen denken: dit is lekker. 'Nee hoor, bij wijn herinner ik me dat ook niet. Bij ons thuis aten we vroeger eens in de week spaghetti en daar mochten we dan een glas wijn bij. Daar dacht je verder niet zoveel bij.

Later weet ik nog wel dat ik Caveau lekker vond. Dan zag ik een aanbieding: drie gulden twintig, twee halen, een betalen. Ik koop er dus meteen vijftig. Ja, ja! Dan had ik vijftig flessen Caveau. En na drie flessen kwam ik erachter dat ik Caveau eigenlijk toch niet zo lekker vond.'

Dat de aankoop van de Karel Appel uit 1986 geen geweldige deal blijkt te zijn, wordt Van den Hurk duidelijk als hij het via de telefoon triomfantelijk vertelt aan vriend **Paul van Esch**. Van Esch runt een kleine galerie naast het Van Abbemuseum in Eindhoven en snapt meteen dat Van den Hurk een hele verkeerde aankoop heeft gedaan.

Had je spijt van die slechte zakelijke deal? 'Nee, want Paul adviseerde mij nooit op zakelijk gebied, alleen artistiek. Ik heb nooit kunst gekocht met het

idee om het later voor meer door te verkopen. Zo zit ik niet in elkaar.'

Waarom koop je het dan wel? Van den Hurk denkt even na. 'Ik denk omdat je van zo'n werk dan toch iets verwacht. Dat de wereld op een gegeven moment ziet dat jij het bij het rechte eind had toen je zag dat die kunstenaar de moeite waard was. Kijk, als je een boek leest ga je op een gegeven moment vereenzelvigen met het personage. Maar ik kan geen boeken lezen, daar heb ik geen concentratie voor. Dus dit is een manier voor mij om ook in een bepaalde denkwereld te komen.'

BIJNA BANKROET

Rond het jaar 2000 krijgt Van den Hurk van zijn boekhouder te horen dat het hoog tijd wordt om wat kunst te verkopen. De Brabantse ondernemer kijkt namelijk tegen een faillissement aan.

Uiteindelijk ben je niet failliet gegaan. 'Nee, ik weet nog dat ik hier in mijn zwembad lag en dacht: lig ik hier volgende week ook nog? En dan kijk je om en dan zie je al die schilderijen hangen en dan denk je: misschien moet ik... Maar destijds vond ik mijn schilderijen belangrijker dan mijn bedrijf. Toen zei de bank: luister, je moet nu iets gaan verkopen.'

Wat ging er in die tijd mis? 'Ik had een internetbedrijf opgericht dat, kort gezegd, data van mijn 20.000 klanten kon koppelen in een onlinesysteem. Dat zou het probleem wegnemen dat je constant met allerlei documenten aan het slepen was. Maar een internetbedrijf kost bakken met geld en levert niks op.'

Was het systeem niet goed genoeg? 'Nee, nee, het systeem was heel goed, maar de klanten wilden het niet gebruiken. De meeste mensen hadden nog een inbelverbinding, die begrepen helemaal niet wat ik nou probeerde aan te bieden.'

Hoe ben je erbovenop gekomen? 'Stukje bij beetje. Je bezuinigt hier wat, je groeit daar. En dan slaat de balans om in je voordeel. Het was ook een nadeel dat ik op de heao nooit helemaal goed het verschil tussen cashflow en winst heb geleerd.'

'Ik heb nooit in de Quote willen staan. Vooruit, het was geen 2 miljard. Hoeveel is de ondergrens van de Quote 500?'

Michel Houellebecq

Sid Lukassen en Jini Jane in de film Honey Pot

De jaren na de bijna-crash gaat het Van den Hurk langzaam weer voor de wind. In 2007 doet hij zijn bedrijf van de hand door het op te breken en te verkopen aan de verschillende kantoorhouders verspreid door Nederland. Voor geld hoefde hij al langere tijd niets meer te doen, maar vanaf dat moment heeft hij daadwerkelijk een lege agenda.

Voor hoeveel heb je het verkocht?

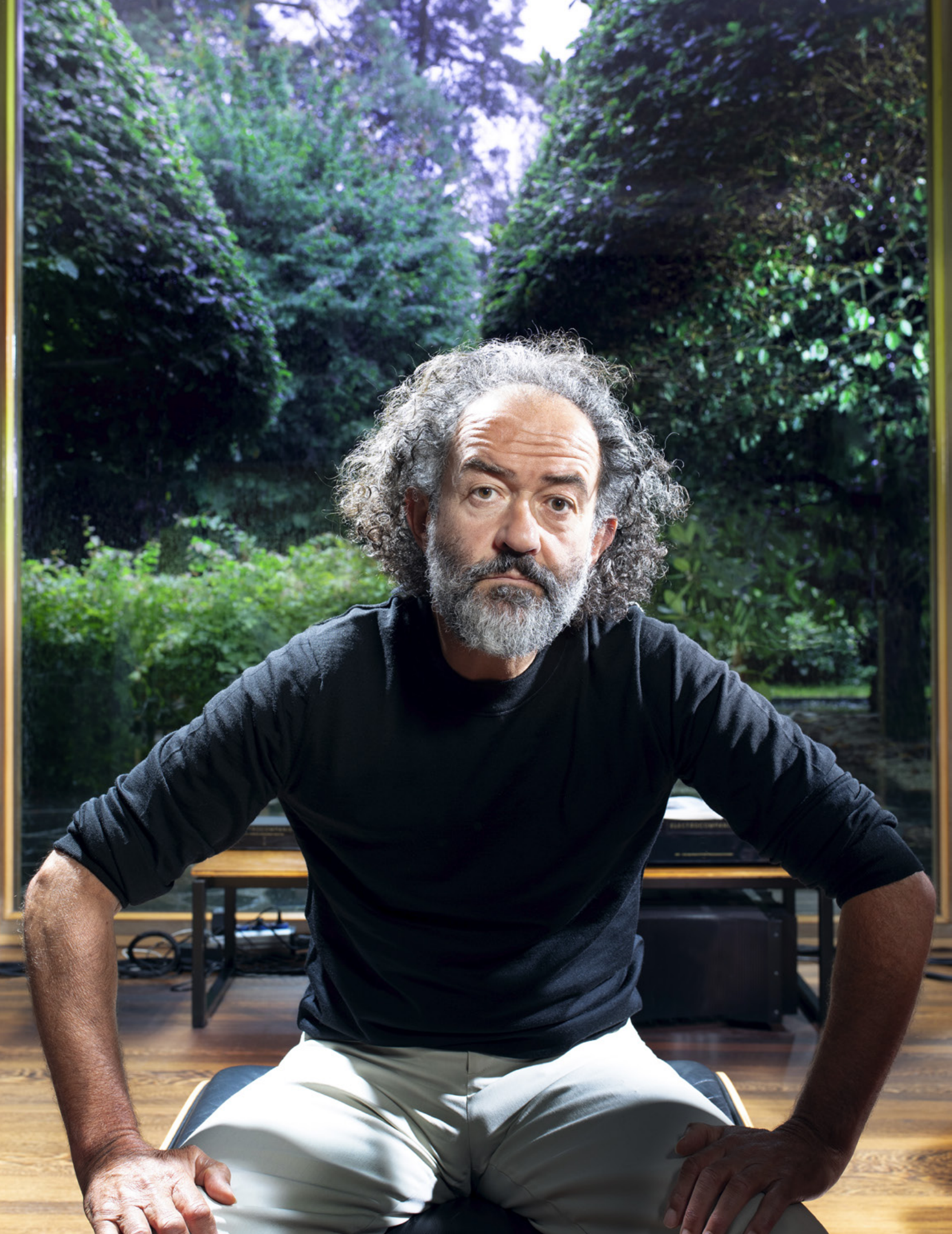
'Voor 2 miljard euro.'

Dan had je in de Quote 500 gestaan, dus even serieus: hoeveel? 'Maar ik heb nooit in de Quote willen staan. Vooruit, het was geen 2 miljard. Hoeveel is de ondergrens van de Quote 500?'

Die is nu iets van 130 miljoen. Kom je daarbij in de buurt?

Van den Hurk denkt even na. 'Laat ik het zo zeggen: ik kan doen wat ik wil. Een nieuwe broek kopen, reizen, kunst kopen. Een Boeing-privéjet, dat gaat niet. Heb je daarmee een antwoord?'

Van den Hurk wordt in zijn jaren als pensionado steeds actiever in de wereld van de kunst. Zo is hij een graag geziene sponsor van het Eindhovense Van Abbemuseum. Het is ook in dat kunstinstituut dat hij voor het eerst op camera wordt vastgelegd in een Kirac-filmpje, getiteld *King Philip and the Pied Flycatcher* uit 2019. In de film is te zien hoe Stefan Ruitenbeek, Kate Sinha en Tarik Sadouma zich mengen onder het 'miljonairsplebs' – in de woorden van Ruitenbeek – die Van den Hurk bij elkaar heeft gebracht voor een debat tussen de

Kirac-mensen en Van Abbe-directeur **Charles Esche**, een ‘bolsjewiek’ in de woorden van Sadouma. De confrontatie loopt stroef: een ander kunstcollectief zegt een optreden vanwege de komst van Kirac af en het aanwezige ‘miljonairsplebs’ beklaagt zich op camera over de overvaltechniek van Ruitenbeek, Sinha en Sadouma.

Wat vond je van die film? ‘Heel slecht. Ik zei tegen Stefan: “Dit is helemaal niks.” Maar hij vroeg me er nog een keer naar te kijken. Dat deed ik en ik zag een hele andere film.’

Wat zag je dan? ‘Het is moeilijk om mezelf zo te zien, maar de film gaat niet over mij. Het gaat over de kunstinstuties, waar mensen met geld bepalen wat de kunstenaar moet maken. Die vinden nu bijvoorbeeld dat een kunstenaar zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid moet nemen. Maar dat hoort niet, vind ik, dat moet een kunstenaar zelf bepalen. Deze film, dacht ik toen, is een aanslag.’ Van den Hurk ontmoet Kirac niet lang daarvoor dankzij bemiddeling van zijn oude kunstvriend Paul van Esch. Zijn eerste indruk, tijdens een bezoek van Ruitenbeek en Sinha aan zijn Brabantse villa, geeft weinig reden tot optimisme. ‘Gekke mensen, dat is wat ik dacht. Ik was ook niet echt onder de indruk. Bovendien begreep ik niet helemaal wat ze nou maakten. Ze opereren in een wereld waar het niet de bedoeling is op elkaars teentjes te trappen door te zeggen wat je echt vindt. Maar ik zit niet op die manier in die wereld en ben dus gewend om zo te praten.’

Wat bewoog je dan om toch met ze in zee te gaan? ‘Paul (van Esch, red.) zei tegen me: “Philip, dit is de nieuwe golf in de kunst, hier gebeurt iets heel bijzonders.” Daar ben ik een beetje in meegegaan.’

In de films word je opgevoerd als mecenas van Kirac. Wat betaal je precies voor ze? Denkt weer even na. ‘Kijk, Stefan heeft bepaalde kosten, namelijk om van te leven en de apparatuur die hij nodig heeft voor het maken van de films.’

En dat betaal jij? ‘Ja.’

‘Gekke mensen, dacht ik, en ik was niet onder de indruk. Bovendien begreep ik niet helemaal wat ze maakten. In dit wereldje is het niet de bedoeling op teentjes te trappen’

Maar is dat dan een soort salaris?

Lacht. ‘Een salaris? Nee, het is niet heel ruim, maar het is genoeg voor Stefan om van te leven en die dingen te kunnen doen.’ Hij maakt een wegwijsgebaar. ‘Ik vraag niet aan Stefan wat hij precies met dat geld doet. Ik moet vertrouwen in hem hebben.’

DEMONSTRANTEN

Kirac, dat sinds 2016 bestaat, brengt niet met grote regelmaat films uit. De producties staan voor een deel gratis op Youtube of verdwijnen achter de betaalmuur van een Patreon-account. De laatste films kregen een heuse première, soms zelf geregeld, en anders in debatcentrum De Balie in Amsterdam, waar demonstranten voor de deur stonden toen de film over Sid Lukkassen uitkwam.

De rol die Van den Hurk in de films van Kirac speelt is opmerkelijk: hoewel hij wordt opgevoerd als mecenas lijkt hij ook actief door Ruitenbeek en consorten in de maling te worden genomen. Er wordt zelfs beweerd dat Kirac hem na een ruzie is gaan afpersen. Film nummer 17, ominous *Blackmail* getiteld, toont Ruitenbeek en Van den Hurk in het zwembad van de Brabantse villa, waarin ze bespreken hoe hun vriendschap barsten is gaan vertonen door alle ruzies. Desondanks houdt Van den Hurk de portemonnee paraat. Op het moment van schrijven is Kirac verwikkeld in een proces met de eerdergenoemde Franse schrijver Michel Houellebecq. Het Amsterdamse gerechtshof besloot in mei dat Houellebecq, die voor de seksscènes een contract tekende, de publicatie van de film weliswaar niet kan stoppen, maar dat hij het recht heeft om het eindresultaat vooraf te bekijken. De vrees bestaat dat hij die periode gebruikt om een nieuwe zaak te starten.

Hoelang blijf je doorgaan met het betalen van Kirac? ‘We hebben geen eindpunt afgesproken. Ik hoop natuurlijk

dat Stefan mij op een gegeven moment niet meer nodig heeft. Kijk, als die Houellebecq-film straks uitkomt stromen de miljoenen natuurlijk binnen, haha.'

Je relatie met Kirac is wel uniek, toch? Ik ken niemand die dit zo doet.

'Nee, ik ook niet. Het is zoals vroeger. In het Rusland van de tsaren had je rijke landeigenaren. Die hadden al het geld van de wereld en dat trok natuurlijk allerlei mensen aan, zoals ambachtslieden, maar ook kunstenaars. Die landeigenaren omringden zich in feite met hun eigen vermaak, hun eigen variëte. Daarin kan kunst opbloeien.'

Dus in die zin krijg je er ook iets voor terug? 'Zeker. Ik kan ook musea gaan sponsoren, maar dat vind ik een stuk minder spannend. Kijk, als je je bedrijf verkoopt ben je ineens helemaal alleen, want de mensen die vroeger voor je werkten hebben ineens niks met je te maken. Dan kun je in de kunstwereld een ruimte binnenstappen waarbij je wordt omringd door soortgenoten.'

Van den Hurk pauzeert ineens en wijst op de telefoon van de verslaggever die op tafel ligt. 'Heb je dit nou stiekem allemaal opgenomen?'

Ja, toch? Het is toch allemaal on the record, zei je? 'Ja, dat is waar. Ik zou ook niet willen dat je me verkeerd citeert, namelijk.'

Het zou natuurlijk knap zijn als ik die drie uur uit het hoofd kan onthouden.

'Het is nu nog niet de tijd om jezelf op de borst te slaan, hè. Dat komt later pas, als mensen het lezen en denken: zo, wie is die grootheid! Zou onze fotograaf trouwens in slaap zijn gevallen?'

KLAPPEN

Na een kort intermezzo, waarbij de Quote-fotograaf Van den Hurk op de trap fotografeert en de vrouw van Van den Hurk tussendoor even komt vertellen dat ze niet wil dat de fotograaf het hele huis op de

gevoelige plaat vastlegt, neemt hij weer plaats aan de tafel in de keuken.

Ik heb gehoord dat je met Kirac naar Lesbos bent geweest, waar het echt uit de hand liep. Hoe zit dat? 'Daar is nog geen film van verschenen. Stefan wilde op vakantie en ik wilde ook wel weg, dus betaalde ik een trip naar Lesbos. Op dat eiland heb je veel vluchtelingen die min of meer op straat bivakkeren. Stefan en Tarik wilden die mensen filmen terwijl ze er gesprekken mee voerden. Ik merkte dat ik dat ongemakkelijk vond.'

En hoe is het uit de hand gelopen? 'Mijn ergernis over Stefan liep die dag nogal op. 's Avonds schoof ik zijn camera bruto opzij, stond op en wilde weglopen. Toen stond hij op en gaf hij me een paar klappen.'

En toen? Was dat geen reden om de financiële steun op te zeggen? 'Nee, ik vond het wel leerzaam, die klappen.'

Wat leer je daar dan van? 'Het is een beetje zoals parachute-springen. Je kunt erover praten of je kunt het doen. Ik ben van die tweede groep. Daarom snap ik ook nooit iets van bucketlists. Je kunt al die dingen namelijk nu gewoon gaan doen.'

Is het een manier om de verveling tegen te gaan? 'Nee, ik vind verveling een heel raar woord. Hobby, nog zo iets. Het leven is geweldig, maar je moet altijd iets extra's zoeken. Het is goed genoeg, want ik heb het prima naar mijn zin. Maar het is eigenlijk het verschil tussen... Kijk, ik ben volmaakt gelukkig, maar ik ben altijd ontevreden. En dat is ook in zaken zo. Op het moment dat gemakzucht en tevredenheid zich aandienen, kom je in een neerwaartse spiraal. Als je succes hebt, dan moet je nog ontevredener worden en je nog ongemakkelijker gaan voelen. Dat is de enige manier om dat succes vast te houden.'

Dus zoek je het ongemak bij Kirac? 'Alles is ongemak. Het is nou niet zo dat ik een heldenstatus verdien. Dit is wat ik eruit haal.' Hij leunt achterover en kijkt de verslaggever grijnzend aan. 'Ongemak opzoeken: dat moet je ook eens proberen!' •

'Als je succes hebt, dan moet je nog ontevredener worden. Dat is de enige manier om dat succes vast te houden, anders kom je in een neerwaartse spiraal'

